

Отже, допомогти підприємствам змінити ситуацію на краще та спланувати свій подальший розвиток повинна правильно розроблена та запроваджена в життя товарно-ринкова стратегія у виробничій діяльності.

УДК 658

Павликівська О.І., Марущак Л.І.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ОПЕРАТИВНИЙ КОНТРОЛІНГ І МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ
МАТЕРІАЛЬНИХ ПОТОКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ**

Pavlykivska O.I., Maruschak L.I.

**OPERATIVE CONTROLLING AND METHODS
OF DIAGNOSIS MATERIAL FLOWS AT THE ENTERPRISES**

Динамічні зміни в навколишньому середовищі, глобалізація ринків і поступове підвищення конкурентного тиску вимагають від вітчизняних підприємств застосування найсучаснішої інструментарію для виявлення існуючих у системах управління резервів результативності.

Удосконалення процесу управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками містить значний потенціал росту ефективності діяльності підприємства завдяки застосуванню нових способів і підходів, зокрема таких як логістика та контролінг, що забезпечують цільову реалізацію функцій менеджменту, обліку, аналізу.

Слід зазначити, що контролінг орієнтований на досягнення кінцевих результатів діяльності підприємства. Як позафункціональний інструмент управління він дає можливість уникнути неузгодженості під час прийняття управлінських рішень і дозволяє своєчасно виявити прихований потенціал у системі управління. Тому дослідження проблематики організаційно-методологічних засад контролінгу видається цілком обґрунтованим.

Для задоволення попиту на виробничі запаси необхідно вирішити ряд проблем щодо раціонального їх планування та постачання, оперативного реагування на появу змін у ринковому середовищі. З одного боку, як зазначає Ю. П. Яковлев [1, с. 294], не маючи достатніх запасів матеріалів, незавершеної й готової продукції, підприємство не зможе нормально працювати; виробництво зупиниться, виконання замовлень покупців буде зірвано. Тому без запасів обійтися неможливо. З іншого боку, запаси потребують витрат на складування та зберігання. У запасах заморожується капітал підприємства: гроші, витрачені на створення запасів, уже не можна використати ні для інвестицій, ні для погашення процентів за кредитами.

У контексті нашого дослідження слід визначити зміст поняття «матеріальний потік». Воно, на нашу думку, узагальнює безперервність зміни і переміщення продуктів праці у сфері обігу і виробництва. Матеріальні потоки можуть переміщуватися як усередині одного підприємства, так і між різними підприємствами. При цьому кожному матеріальному потоку

відповідає деякий інформаційний потік, який у часовому і просторовому аспектах може не збігатися з матеріальним. Форма існування матеріального потоку обумовлена самим визначенням і проявляється в матеріально-речовинних утвореннях, які можуть змінюватися залежно від етапу просування. Так, щодо підприємства матеріальний потік на етапі забезпечення виробничих процесів матеріальними ресурсами постає у вигляді потоку сировини, комплектуючих, допоміжних матеріалів; на етапі виробництва – у вигляді напівфабрикатів; на етапі розподілу і збуту – у вигляді готової продукції, запасних частин для продукції, яку використовують споживачі.

Окрім того, зростання ефективності діяльності підприємства на основі джерел формування активів і врахування їх змін є головним завданням процесу бюджетування виробничих запасів. Таке планування виробничих запасів передбачає розрахунок потреби в них, узагальнення результатів аналізу, а також підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів. Бюджет виробничих запасів поряд з іншими бюджетами є складовою структури зведеного бюджету підприємства.

Внаслідок постійного розвитку підприємства у процесі виробництва неможливо обійтись без прийняття управлінських рішень. Управління господарською діяльністю в оперативному контролінгу виробничих запасів полягає не тільки у розробці та складанні бюджетів, а й у спостереженні за дотриманням планових показників та виявленні відхилень від них.

В окремих випадках виникає необхідність у дослідженні причин виникнення відхилень, їх ліквідації, перегляді та коригуванні необхідних показників бюджету, а також узагальненні підходів стосовно процесу прийняття рішень, що є основою для проведення оперативного контролінгу та успішного прийняття раціональних управлінських рішень. Зазначені заходи є складовими у системі заходів оперативного контролінгу діяльності підприємств. Тобто процес прийняття управлінських рішень щодо виробничих запасів відображає своєрідну реакцію керівництва на виявлені відхилення, що мали місце у бюджеті.

Водночас контроль за дотриманням розроблених та затверджених бюджетів виробничих запасів є основною умовою ефективності системи оперативного контролінгу, оскільки виступає джерелом інформації для забезпечення успішної господарської діяльності підприємства. Безумовно, виконання бюджету виробничих запасів та регулярний контроль за ним сприятиме підвищенню якості інформаційної бази системи оперативного контролінгу.

Удосконалення управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками містить значний потенціал росту ефективності діяльності підприємства. Використання запропонованих методів і прийомів оперативного контролінгу виробничих запасів на підприємствах суттєво полегшить роботу керівництва стосовно отримання достовірної інформації на

всіх етапах управління та сприятиме підвищенню ефективності управлінських рішень щодо запасів.

Література:

1. Яковлев Ю. П. Контролінг на базі інформаційних технологій/ Ю. П. Яковлев. – Київ, 2006. – 318 с.

УДК 658.012.32

Продіус О.І.

Одеський національний політехнічний університет

**СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ
ІНСТРУМЕНТ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА**

Prodius O.I.

**STRATEGIC PLANNING AS THE EFFECTIVE ADMINISTRATIVE
INSTRUMENT OF INCREASE PROFITABILITY OF ENTERPRISE**

В умовах перехідного періоду та глобальної економічної кризи в Україні головною метою переважної більшості промислових підприємств є адаптація до умов підвищеної динамічності зовнішнього та внутрішнього середовища. Таким чином, підприємствам необхідна відповідна стратегія розвитку, яка стала б основою прийняття ефективних управлінських рішень в сучасних умовах господарювання.

Слово «стратегія» грецького походження й означає мистецтво розміщення військ та маневрування ними у бою. Пізніше це слово почали використовувати в теорії ігор, де воно стало означати план дій у конкретній ситуації залежно від поведінки опонентів. Отже, поняття стратегічний у значенні найважливіший, визначальний перейшло в термінологію менеджменту з військового лексикону та теорії ігор. У широкому розумінні стратегія - це план управління фірмою, який скерований на укріплення її позицій, задоволення споживачів і досягнення поставлених цілей. Розробка стратегії є однією з основних функцій менеджменту. Топ-менеджери розробляють стратегію, щоб визначити, у якому напрямку буде розвиватися компанія і приймати обґрунтовані рішення при виборі способу дій.

Слід відзначити, що кожне промислове підприємство унікальне за своїм існуванням, тому процес розробки та реалізації стратегії для кожного з них індивідуальний і залежить не лише від зовнішнього та внутрішнього середовища, а й від їхньої взаємодії. Стратегічний характер вибору мети функціонування вітчизняних підприємств набуває пріоритетного значення для вищого управлінського персоналу.

Історичний огляд концепцій стратегічного менеджменту підприємства свідчить про взаємозв'язок стратегії, планування й прогнозування та вплив механізму процесів розробки стратегії на ефективність функціонування